

Nr 27

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 3 § lagen den 19 november 1886 (nr 84 s. 14) angående skyldighet för utländsk man att i rättegång vid svensk domstol mot inländsk man ställa borgen för kostnad och skada.

Genom en den 23 mars 1956 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 152, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

L a g

om ändrad lydelse av 3 § lagen den 19 november 1886 (nr 84 s. 14) angående skyldighet för utländsk man att i rättegång vid svensk domstol mot inländsk man ställa borgen för kostnad och skada

Härigenom förordnas, att 3 § lagen den 19 november 1886 angående skyldighet för utländsk man att i rättegång vid svensk domstol mot inländsk man ställa borgen för kostnad och skada¹ skall erhålla följande ändrade lydelse.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Konungen äger efter avtal med främmande stat och under förutsättning av ömsesidighet meddela bestämmelser, varigenom *den statsundersåtar befrias från skyldighet att ställa säkerhet, varom i denna lag är fråga.*

Konungen äger efter avtal med främmande stat och under förutsättning av ömsesidighet meddela bestämmelser, varigenom *medborgare i den främmande staten eller juridiska personer, bildade i denna stat enligt dess lag, befrias från skyldighet att ställa säkerhet, som i 1 § sägs, eller varigenom de erhålla samma befogenhet att kräva säkerhet,*

¹ Senaste lydelse se SFS 1899:12 s. 8.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

som enligt denna lag tillkommer svensk man.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1956.

Om en utlänning vill inleda rättegång vid svensk domstol, är han i vissa fall skyldig att ställa säkerhet för motpartens rättegångskostnad. Bestämmelser härom finnes i lagen den 19 november 1886 (nr 84 s. 14) angående skyldighet för utländsk man att i rättegång vid svensk domstol mot inländsk man ställa borgen för kostnad och skada. Ifrågavarande lag tillkom på initiativ av riksdagen efter hemställan i en vid 1886 års riksdag väckt motion (se mot. II: 36 och lagutskottets utl. nr 43; jfr Nytt Jur. Arkiv II 1886 nr 7 s. 17 ff).

I 1 § stadgas att, om utländsk man vill hos svensk domstol väcka talan mot svensk man, det åligger honom att, på yrkande av svaranden, till denne avlämna löftesskrift av två vederhäftiga, inom landet bosatta svenska män, som borgar en för båda och båda för en såsom för egen skuld för den kostnad och skada, som kåranden genom laga kraftägande beslut i rättegången kan kännas skyldig att gälda svaranden, eller också ställa annan säkerhet härför. Regeln gäller oavsett om utlänningen är bosatt här i riket eller icke. Yrkande om säkerhet får enligt stadgandet ej framställas senare än vid första rättegångstillfälle, då svaranden tillstädeskommer, och säkerhet får ej fordras, där utlänningens talan innefattar allenast genstämning eller grundas å växel eller äger rum i följd av offentlig stämning, som av domstol eller domare utfärdats. Beträffande tiden för yrkandets framställande stadgas numera i 28 § lagen den 20 december 1946 om införande av nya rättegångsbalken, att svaranden har att framställa yrkandet inom tid som i 34 kap. 2 § rättegångsbalken stadgas, d. v. s. då han första gången skall vid rätten föra talan i målet.

Då yrkande om säkerhet framställts, skall enligt 2 § i 1886 års lag kåranden föreläggas att inom viss utsatt tid ställa säkerhet till det belopp och av den beskaffenhet som av svaranden godkännes eller av domstolen då bestämmes, allt vid äventyr att målet eljest avskrivses.

Möjlighet till undantag från lagens bestämmelser beredes emellertid enligt 3 §. Enligt stadgande i denna paragraf äger Kungl. Maj:t efter avtal med främmande stat och under förutsättning av ömsesidighet meddela bestämmelser, varigenom den statens undersåtar befrias från skyldighet att ställa säkerhet varom i lagen är fråga. Sådana bestämmelser har av Kungl. Maj:t meddelats bl. a. i kungörelsen den 18 april 1935 (nr 132) angående befrielse för vissa främmande undersåtar från skyldighet att i rättegång

ställa säkerhet för kostnad och skada. Kungörelsen innehåller undantagsregler beträffande undersåtar i ett stort antal länder. Undantagsreglerna är främst betingade av bestämmelser i 1905 års Haagkonvention angående vissa till civilprocessen hörande ämnen av internationell natur. Enligt art. 17 i nämnda konvention gäller att, om medborgare i en av de fördragslutande staterna, med hemvist i någon av dem, är kärke eller mellankommande part vid domstol i en annan av dessa stater, han ej må på grund av sin egenskap av utlänning eller i följd av saknaden av hemvist eller uppehållsort inom landet, förpliktas att ställa borgen eller annan säkerhet, under vad namn det vara må. Denna bestämmelse kompletteras av art. 18 och 19, som ger bestämmelser om att dom avseende rättegångskostnader i dylikt fall skall vara verkställbar i övriga fördragsslutande stater. Möjlighet till sådan verkställighet inom Sverige beredes genom *lagen den 6 mars 1899 (nr 12 s. 9) om verkställighet i visst fall av utländsk domstols beslut*.

Departementschefen

Föredragande departementschefen, statsrådet Zetterberg, har vid lagrådsremissen anfört bl. a. följande:

»Ministern för utrikes ärendena anmäler denna dag fråga om godkännande bl. a. av ett med Frankrike träffat rättshjälpsavtal, innefattande bestämmelser om räckvidden och sättet för tillämpningen, såvitt rör förhållandet mellan Sverige och Frankrike, av vissa regler i 1905 års Haagkonvention. Såsom framgår av den av utrikesministern lämnade redogörelsen stadgas i art. 8 i det nämnda avtalet, att juridiska personer som bildats i ettdera landet i enlighet med dess lagar, i det andra landet skall åtnjuta de förmåner som tillerkännes fysiska personer enligt art. 17—19 i Haagkonventionen. Stadgandet innebär att en sådan juridisk person, då den uppträder som kärke eller intervenient i rättegång, icke på grund av sin egenskap av utländsk skall kunna förpliktas att ställa säkerhet för rättegångskostnad. Genom hänvisningen till art. 18 och 19 i Haagkonventionen utfäster sig de båda staterna att tillse, att juridiska personer som med tillämpning av nämnda stadgande befriats från skyldigheten att ställa säkerhet icke därigenom undandrager sig verkställighet av dom avseende rättegångskostnader. Vidare stadgas i art. 9 i avtalet, att juridiska personer som avses i art. 8 och fysiska personer, som är medborgare i endera av de fördragsslutande staterna, vid rättegång i den andra staten har rätt att fordra ställande av säkerhet för rättegångskostnader under samma förutsättningar som denna stats egna medborgare.

Vid godkännande av avtalet torde — med anledning av den i art. 8 upptagna bestämmelsen — 3 § i 1886 års lag böra kompletteras så, att befogenheten för Kungl. Maj:t att befria undersåtar i främmande stat från skyldigheten att ställa säkerhet för rättegångskostnad utsträcker att gälla jämväl bolag, förening eller annan samfällighet som bildats enligt lagen i den främmande staten. Vidare bör med anledning av bestämmelsen i art. 9 fogas ett tillägg till samma paragraf, varigenom Kungl. Maj:t bemyndigas att, efter

avtal med främmande stat och under förutsättning av ömsesidighet, förordna att medborgare eller samfällighet i den främmande staten tillerkännes den befogenhet att i rättegång mot utlänning kräva säkerhet för rättegångskostnad som enligt lagen tillkommer svensk man.»

Lagrådet

Vid ärendets behandling i lagrådet framställdes viss erinran mot det till lagrådet remitterade förslaget. Denna erinran har beaktats i propositionen.

Utskottet

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,
att förevarande proposition, nr 152, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 26 april 1956

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Ahlkvist, fru Sjöström-Bengtsson, herrar Magnusson, Lindgren, Theodor Johansson och Alexanderson;

från andra kammaren: herrar Rylander, Landgren, fröken Öberg, herrar Gezelius, Onsjö, Hedqvist, fru Eriksson i Stockholm och fröken Löwenhielm.
